

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Начально-науковий інститут мистецтв

Кафедра Методики викладання образотворчого і декоративно-
прикладного мистецтва та дизайну

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ ВІЗУАЛЬНИХ МИСТЕЦТВ

Освітня програма	<u>Середня освіта (Образотворче мистецтво)</u>
Спеціальність	<u>014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)</u>
Спеціалізація	<u>014.12 Образотворче мистецтво</u>
Галузь знань	<u>01 Освіта / Педагогіка</u>

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “31” серпня 2018 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Філософія візуальних мистецтв
Викладач (-і)	Сем'яник Оксана Володимирівна
Контактний телефон викладача	(0342) 523429
Е-mail викладача	oksanasemyanik@gmail.com
Формат дисципліни	Денна, заочна
Обсяг дисципліни	90 год., 3 кредити ECTS.
Посилання на сайт Дистанційного навчання	
Консультації	Консультації до самостійної роботи проводяться на лекційних, семінарських заняттях та дистанційно.
2. Анотація до курсу	
<p>Зміст навчання дисципліни «Філософія візуальних мистецтв» забезпечується освітньою програмою підготовки фахівців IV рівня акредитації «магістр» за спеціальністю 014. 12 – Середня освіта. "Образотворче мистецтво" та передбачає кваліфікацію Вчитель образотворчого мистецтва та художньої культури. Викладач дисциплін художньо-естетичного циклу. Керівник студій (гуртків) за видами мистецтва та художньої творчості. Дисципліна «Філософія візуальних мистецтв» у навчальному плані належить до циклу загальної підготовки та вільного вибору студента і має вагомий освітньо-виховний вплив на становлення особистості вчителя образотворчого мистецтва та розвиток його креативних здібностей.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета курсу базова підготовка майбутнього спеціаліста до теоретичного та практичного застосування знань з філософії візуальних мистецтв, знайомство з центральними проблемами методології мистецької освіти, її педагогічних умов, сучасного змісту і методів мистецького навчання.</p>	
<p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - засвоєння теоретичних основ та методології курсу «Філософія візуальних мистецтва»; - забезпечення розуміння основних процесів і закономірностей філософії візуальних мистецтва; - виховування у студентів працьовитості, відповідальності до виконання завдань курсу, дисциплінованості, самостійності. <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен</p>	
<p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - характеристику сутності наукового пізнання візуальних мистецтв; - аналізувати філософію як специфічну форму сприйняття візуального мистецтва; - осмислювати різноманітні проблеми розвитку і функціонування науки і творчості; - розуміти структуру науки, рівні, методологію і методи наукового пізнання; - розуміти значення основних методологічних принципів процесу наукового пізнання візуальних мистецтв. 	
<p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - орієнтуватися у різних галузях наукового знання; - використовувати набуті знання у власній науковій діяльності; - вибирати тему для наукового дослідження, підбирати форми і методи дослідження конкретної теми; 	

<ul style="list-style-type: none"> - аналізувати теоретичні джерела та узагальнювати результати наукового дослідження; - уміти розрізняти наукове знання і псевдонауку. 					
4. Результати навчання (компетентності)					
<p>ЗК1. Синтез та аналіз. Здатність до узагальнень, абстрактного мислення, поєднання аналізу та синтезу для розуміння процесів та явищ у галузі образотворчого мистецтва, уміння чітко встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.</p> <p>ЗК 2. Науково-дослідницькі навички. Здатність формулювати нові гіпотези та вирішувати наукові задачі в галузях образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, підбирати відповідні методи для їх розв'язання; володіння основними поняттями й методами мистецтвознавчого дослідження та вміння застосовувати їх на практиці.</p> <p>ЗК 3. Міжособистісна взаємодія. Здатність працювати в команді, вести наукові дискусії, переконувати та впливати на інших учасників колективу; уміння знаходити компромісні рішення й брати на себе відповідальність за їх втілення. Здатність мотивувати людей, ставити цілі, обґрунтовувати методи дослідження та рухатися до спільної мети.</p> <p>ФК5. Здатність виявляти розуміння предмета, структури і ролі мистецтва у формуванні сучасної наукової картини світу; мати чітке уявлення про історичне підґрунтя мистецтва, принципи і механізми його функціонування й розвитку, системний і антропометричний підходи в образотворчому та декоративно-прикладному мистецтві; художній культури та дизайні; усвідомлення ролі мистецтва в житті соціуму; уміння розвивати в учнів та ЗВО необхідні мистецтвознавчі компетенції.</p> <p>ФК 12. Здатність володіти фаховою термінологією, теорією і методикою дизайну.</p>					
5. Організація навчання курсу					
Обсяг курсу					
Вид заняття			Загальна кількість годин		
Лекції			20		
Семінарські заняття/ практичні / лабораторні			10		
Самостійна робота			60		
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний /вибірковий		
II	014.12.CO.OM	I	вільного вибору студента		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання год,	Вага оцінки	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Основні етапи історичного становлення філософської теорії мистецтва.					
Тема 1. Філософський аналіз мистецтва в античну епоху.	лекційне	11,14,19	2		згідно з розкладом
Тема 2. Проблеми сутності мистецтва в філософсько-богословських теоріях Середньовіччя.	лекційне	2,13,21	2		згідно з розкладом

Тема 3. Філософія мистецтва Нового Часу.	лекційне	13,15,18	2		згідно з розкладом
	семінарське		2	10б.	згідно з розкладом
Тема 4. Філософські концепції мистецтва новітньої доби.	лекційне	8,9,10	2		згідно з розкладом
Тема 5. Постмодерна філософія мистецтва.	лекційне	4,20	2		згідно з розкладом
Змістовий модуль 2. Філософський аналіз сутності мистецтва та природи художньої творчості.					
Тема 6. Філософські проблеми теорії мистецтва.	лекційне	5,26,14	2		згідно з розкладом
	семінарське		2	10б.	згідно з розкладом
Тема 7. Феноменологія та герменевтика мистецтва.	лекційне	8,16,17	2		згідно з розкладом
	семінарське		2	10б.	згідно з розкладом
Тема 8. Семіотика мистецтва: знакові аспекти художнього тексту і художнього сприйняття.	лекційне	7,23	2		згідно з розкладом
Тема 9. Мистецтво і суспільство. Особливості соціокультурних функцій мистецтва.	лекційне	19,22,14	2		згідно з розкладом
	семінарське		2	10б.	згідно з розкладом
Тема 10. Діалектика мистецтва. Проблема рушійних сил і закономірностей його розвитку.	лекційне	19,23	2		згідно з розкладом
	семінарське		2	10б.	згідно з розкладом
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система Оцінювання курсу		Контроль рівня знань студентів щодо засвоєння ними тем з навчальної дисципліни «Критика та аналіз творів мистецтв» в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного, підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання. Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів), здобутих під час проведення аудиторних занять, виконання самостійної роботи, консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажання підвищити попереднє оцінювання)			

	<p>та активності студента на занятті. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виконання практичних робіт, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом тощо. Максимальний бал за виконання певної практичної роботи або успішної теоретичної відповіді – 5 балів:</p> <p>5б. виставляється, якщо студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, необхідний рівень умінь, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях.</p> <p>4б. – студент допускає несуттєві неточності, має труднощі в трансформації умінь у нових умовах, ситуаціях.</p> <p>3б. – студент засвоїв основний теоретичний матеріал, але допускає неточності, що не є перешкодою до подальшого навчання. Уміє використовувати знання для вирішення стандартних завдань.</p> <p>2б. – незасвоєння окремих розділів, нездатність застосувати знання на практиці.</p>
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Письмова робота виконується у формі реферату. Структура реферату містить такі елементи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • титульна сторінка, • план, • вступ, • основна частина (розділи, пункти і підпункти), • висновки, • список використаних джерел, • додатки. <p>Титульний аркуш містить найменування міністерства, якому підпорядкований навчальний заклад; назву вищого навчального закладу; назву кафедри, де виконана робота; курс, групу, факультет, прізвище, ім'я, по батькові автора;</p> <p>Після титульного аркуша розташовується зміст (план) (аркуш не нумерується), в якому містяться назви розділів і параграфів та вказуються сторінки (інтервал - 1,5).</p> <p>Зміст (план) наукової праці повинен відповідати вимогам:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теми кожного розділу однакові за важливістю а самі розділи – приблизно однакові за обсягом; • варто охоплювати весь матеріал, що відноситься до теми, але нічого зайвого;

	<ul style="list-style-type: none"> • теми і зміст окремих розділів не повинні «накладатися»; • жоден із пунктів плану не може повторювати назви роботи. <p>Вступ обсягом 1-2 сторінки. У ньому обґрунтовують актуальність обраної теми, оцінюють стан дослідження наукової проблеми, формулюють мету і визначають завдання реферату, дають короткий загальний огляд наявної літератури і використаних джерел.</p> <p>За змістом реферат може бути аналітичним оглядом історії вивчення питання (що нового вніс той чи інший дослідник) або сучасного її стану, критичним аналізом наукової дискусії (зіставлення різних підходів до вирішення наукової проблеми), а також у вигляді розгорнутої рецензії конкретної наукової роботи.</p> <p>Зміст реферату має відповідати його темі, меті і завданням. Послідовно розкривати всі передбачені планом питання, обґрунтовувати, пояснювати основні положення, підкріплювати їх конкретними прикладами і фактами.</p> <p>Висновки – самостійна частина реферату. У них потрібно висвітлити такі аспекти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • оцінити ступінь досягнення мети і виконання завдань роботи; • перерахувати і стисло охарактеризувати відомі наукові підходи досліджених проблеми, а також виділення нових аспектів, дискусійних питань, що підлягають подальшому вивченню; • визначити, що є цінним у реферованих роботах, що вимагає додаткового аналізу й уточнення, а що викликає сумніви. Обсяг висновків – 1-2 сторінки.
Семінарські заняття	<p>Семінарське заняття – вид навчального заняття, на якому викладач організує дискусію з попередньо визначених проблем. На підставі індивідуальних завдань (рефератів) студенти готують тези виступів з цих проблем. Перелік тем семінарських занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами реферати, їх виступи, активність в дискусії, вміння формулювати та відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові оцінки за кожне</p>

	семінарське заняття вноситься до журналу занять навчальної групи. Одержані студентом оцінки за окремі семінарські заняття враховуються при визначенні підсумкової оцінки (рейтингу) з даної навчальної дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Підсумковий контроль з дисципліни проводиться у формі екзамену. Екзамен виставляється за результатами письмової роботи студента та захисту всіх видів робіт, виконаних впродовж усього семестру, передбачених навчальною програмою. Підсумкова кількість балів з дисципліни визначається як сума балів поточного та модульного контролю, а також самостійної роботи студента.

7. Політика курсу

Політика курсу: Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до

https://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fpnu.edu.ua%2Fwp-content%2Fuploads%2F2019%2F02%2Fcode_of_honor.doc

8. Рекомендована література

1. Адорно Т. Теорія естетики / Теодор Адорно; [пер. з нім. П. Тарашук]. – К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. – 518 с.
2. Антологія середньовікової мислі (Теологія і філософія європейського Середньовіччя) : в 2 т. – Т. 2 / под ред. С. С. Неретиной; сост. С. С. Неретиной, Л. В. Бурлака. – СПб.: РХГИ, 2002. – 635 с.
3. Аристотель. Поэтика / Аристотель ; [пер. с др.-греч. В. Апельрот, Н. Платонова] // Поэтика. Риторика / Аристотель. – СПб.: Издат. Дом«Азбука-классика», 2008. – С. 21–80.
4. Арсланов В. Г. Миф о смерти искусства: Эстетические идеи Франкфуртской школы от Бенямина дль «новых левых» / В. Г. Арсланов.– М. : Искусство, 1983. – 327 с.
5. Басин Е. Я. Семантическая философия искусства / Е. Я. Басин. – М. : Мысль, 2013. – 216 с.
6. Бельтинг Х. Образ и культ. История образа до эпохи искусства / Х. Бельтинг ; [пер. с нем. К. Пиганович]. – М. : Прогресс-Традиция, 2002.– 752 с.
7. Беньямін В. Мистецький твір у добу своєї технічної відтворюваності / В. Беньямін ; [пер. з нім. Ю. Рибачук] // Беньямін В. Вибране. – Львів : Літопис, 2002. – С. 53–97.
8. Бердяев Н. А. Смысл творчества / Н. А. Бердяев // Собр. соч. : в 4-х т. – Т. 2 / Н. А. Бердяев. – Париж : Утса-Press, 1980. – 452 с.
9. Бодриар Ж. Пароли. От фрагмента к фрагменту / Жан Бодриар ; [пер. с фр. Н. Сулова]. – Екатеринбург : У-Фактория, 2006. – 200 с. – (Серия«Академический бестселлер»).
10. Босенко А. В. Реквием по нерожденной красоте / А. В. Босенко. – Киев : Укртекст, Редакция журнала «Самватас», 1992. – 256 с.
11. Бранский В. П. Искусство и философия : Роль философии в формировании и

- восприятия художественного произведения на примере истории живописи / В. П. Бранский. – Калининград : Янтарный сказ, 2000. – 704 с. : ил.
12. Буркхардт Т. Сакральное искусство Востока и Запада. Принципы и методы / Титус Буркхардт ; [пер. с англ. Н. П. Локман]. – М. : Алетея, 1999. – 216 с.
 13. Бычков В. В. Феномен иконы : История. Богословие. Эстетика. Искусство/ Виктор Бычков. – М. : Ладомир, 2009. – 633 с.
 14. Бычков В. В. Эстетика / Виктор Бычков. – М. : Гардарики, 2004. – 556 с.
 15. Гадамер Г.-Г. Актуальність прекрасного / Г.-Г. Гадамер ; [пер. з нім. М. Кушнір] // Герменевтика і поетика / Г.-Г. Гадамер. – К. : Юніверс, 2001.– С. 51 – 99.
 16. Гадамер Г.-Г. Естетика і герменевтика / Г.-Г. Гадамер ; [пер. з нім. М. Кушнір] // Герменевтика і поетика / Г.-Г. Гадамер. – К. : Юніверс, 2001.– С. 7–15.
 17. Гадамер Г.-Г. Істина і метод : у 2-х т. – Т. 1. Герменевтика I : Основи філософської герменевтики / Г.-Г. Гадамер ; [пер. з нім. О. Мокровольський]. – К. : Юніверс, 2000. – 464 с.
 18. Гегель Г.-В.-Ф. Эстетика в 4-х т. – Т. 1. / Г.-В.-Ф. Гегель ; [пер. с нем. Б. Г. Столпнер]. – М. : Искусство, 1989. – 330 с.
 19. Гилберт К. Э., Кун Г. История эстетики / К. Э. Гилберт, Г. Кун ; [пер. с англ. В. В. Кузнецов, И. С. Тихомирова]. – СПб. : Алетея, 2000. – 653 с.
 20. Головей В. Ю. Проблема «кінця мистецтва» в контексті гегелівської концепції «художньої релігії» / В. Ю. Головей // Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Сер. : Філософські науки. – 2008. – № 12. – С. 229–236.
 21. Кандинский В. О духовном в искусстве / Василий Кандинский // Точка и линия на плоскости /Василий Кандинский. – СПб. : Азбука, 2001. – 560 с.
 22. Комар Ф. Искусство и человек / Ф. Комар ; [пер. с фр. Е. Клокова]. – ООО “Изд-во АСТ”, 2002. – 160 с.
 23. Кривцун О. Эволюция художественных форм: Культурологический анализ / О. Кривцун. – М. : Наука, 1992. – 298с.
 24. Левчук Л. Т. Західноєвропейська естетика ХХ століття / Л. Т. Левчук. – К. : Либідь, 1997. – 224 с. Лосев А. Ф. О понятии художественного канона / А. Ф. Лосев // Проблема канона в древнем и средневековом искусстве Азии и Африки.– М. : Наука, 1973. – С. 6–15.
 25. Лосев А. Ф. Проблема символа и реалистическое искусство / А. Ф. Лосев.– М. : Искусство, 1995. – 320 с.
 26. Лосев А. Ф. Проблема художественного стиля / А. Ф. Лосев. – Киев :«Collegium», 1994. – 288 с.
 27. Мамардашвили М. К. Эстетика мышления / Мераб Мамардашвили. – М. : Московская школа политических исследований, 2000. – 416 с.
 28. Мириманов В. Искусство и миф / Виль Мириманов. – М. : Согласие, 1997.– 328 с.
 29. Ницше Ф. Рождение трагедии, или эллинство и пессимизм / Фридрих Ницше ; [пер. с нем. Г. А. Рачинский; ред. и авт. примеч. К. А. Свасьян] // Собр. соч. : в 2 т. – Т. 1 / Фридрих Ницше.– М. : Мысль, 1990. – С. 47–157.
 30. Хайдеггер М. Исток художественного творения / Марин Хайдеггер ; [пер. с нем. А. В. Михайлов] // Зарубежная эстетика и теория литературы XIX– XX вв. : трактаты, статьи, эссе. – М. : Изд-во Московского ун-та, 1987. – С. 264–312.